

TISZA

Politikai
napilap

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre ..... 16 kor.
Negyedévre ..... 4 ..
Helyben házhoz hordva:
Egész évre ..... 20 kor.
Negyedévre ..... 5 ..
Vidékre postán szállítva:
Egész évre ..... 24 kor.
Negyedévre ..... 6 ..
Egyes szám ára 8 fillér.

Megjelenik minden nap, a hétfő és
szombat utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 5.

A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XXII. évfolyam 137. szám.

Nagyvárad

Szombat, 1916 június 17.

Tisza birtokpolitikánkról.

Az örökbérletet ellenzi.

Budapest, június 16.

A Ház mai ülését Beöthy Pál elnök háromnegyed 11 órakor nyitotta meg.

Az indemnítási, s a horvátokkal való pénzügyi egyezményi javaslatokat harmadszori olvasásban is elfogadták.

Beck Lajos megokolja indítványát a földbirtokpolitika reformjáról. Javasol a, hogy a Ház utasítsa a kormányt, hogy a reform véghezvitelére tegyen intézkedéseket és ezekről referáljon a Ház legközelebbi ülészakán. Az eddigi földbirtokpolitikánk által előidézett óriási kivándorlás végleges megoldásától függ Magyarország jövő sorsa.

Tisza beszéde.

Tisza István miniszterelnök válaszol Becknek. A magyar birtokpolitika a tények szerint szabályozva van.

A kisbirtokosok ma anyagilag erősebbek, mint az utolsó évtizedekben, a nagy birtok szántóföld-állománya örvedetesen csökkent. Elismeri, hogy birtokpolitikánk reformra szorult, csak hogy a termelés fokozására a kisbirtok alkalmatlan.

A telepítési akció folyamatban van.

Ne boldogítsuk a népet örökbérlettel vagy járadék-birtokkal, ami terhes.

A kormány súlyt helyez a birtokpolitikára, s megköveteli, hogy az új birtokpolitikának nem szabad mesterkéltnek lenni. A kormány a legnagyobb súlyt fekteti a birtokpolitikával összefüggő összes kér-

désekre. Megállapítja, hogy a feladatok

két csoportba

oszthatók:

1. Az állandó jellegű változtatásokra;
2. Közvetlen a háboru utáni teendőkre.

Nem kellene felforgatni agrárius

jogrendünket. Bizonyos, hogy fontos teendőink vannak ezen a téren s a háboru után nagy gondoskodás szükséges ahhoz,

hogy a harctérről visszatérő, de csökkent munkaképességű emberek birtokhoz jussanak.

Kéri, ne tüzzék Beck indítványát napirendre.

A Ház így határozott.

A képviselőház ezután július hó 4-ig elnapolta magát. A szünetben az adóreform-javaslatokat tárgyalják a bizottságok. Ülés vége fél 2 órakor.

Félhivatalos német vélemény Tiszáról.

Csak győzelmes békéről lehet szó.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, június 16. Berlinből jelenti a Wolff távirati ügynökség:

Ha a német és magyar osztrák politikának benső összhangjára bizonyosság kellene, Tisza István magyar miniszterelnök tegnapi beszéde erre bizonyosságot szolgáltatott. Tisza beszédében a világháboruban és azontul is a szövetséges hatalmak feltétlen szolidaritásáról tett bizonyosságot s Németországban kitűnő hatást tett, hogy élesen fordult Angliának csak Németországot fenyegető hadicéljai

ellen. Jogosan nevezte az oroszok helyi sikereit átmenetieknek, amelyeknek a hadi helyzetre lényeges befolyásuk nem lehet.

A nagy miniszterelnökben hatalmas erőnk győzelmi tudata a legjobban él. Ellenkezőleg súlyos kijelentései után békefejtegetésekről immár nem lehet szó, csak a fegyverek teremthetik meg a békét és csak egy győzelmes béke bírhat bennünket a fegyverek letételére.

Az olasz király nem talál miniszterelnököt.

Budapest, június 16. (Saját tudósítónktól.) A Petit Journal jelenti Turinből, hogy Boselli nem fogadta el a kabinetalakítást, mert nem tud miniszteriumot összeállítani.

100 új orosz hadosztály ellenünk.

Budapest, június 16. (Saját tudósítónktól.) Egy olasz lap szerint az oroszok 100 új hadosztályt állítottak fel s vetettek a német-magyar-osztrák frontra.

OBERBAUER A. UTÓDA

BUDAPEST, IV., VÁCI-UTCA 41. a legjobb hírnévnek örvendő (s legrégibb) egyházi szerek, ruhák, zászlók stb. gyára. Arjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve. Telefon szám 167-43.

Az orosz rohamok szakadatlanul tartanak.

Orosz hadszíntér. Budapest, június 16. (Hivatalos.) A Dnyesztertől délre csapataink az ellenség lovasságát visszaverték. Egyébként ezen a területen csak esatározás folyik.

Nisniovtktól nyugatra orosz hadoszlopoknak állásaink elleni rohamai szakadatlanul tartanak. A védők két orosz tisztet és 400 főnyi légénységet elfogtak. Tarnopolnál nincs nevezetesebb esemény.

Volhíniában az egész hárévonalon új harcok fejlődtek. A Stochod-Dir szakaszon újra több átkelési kísérletet vertünk vissza és ez alkalommal az ellenség, mint mindig, súlyos veszteségeket szenvedett.

Az olaszoktól két hegycsúcsot vettünk el.

Olasz hadszíntér. Budapest, június 16. (Hivatalos.) A Doberdó fensik déli részén a harcok az ellenség támadásainak visszaverésével végződtek. Hasonlóképpen meggyúsultak az olaszok újabb előtörései egyes, a Dolomitikban levő hadállások ellen. Az Asiago fensikon élénk tűzérési harcok folynak. Az Orkner vidékén csapataink birtokba vették a Tuket és a hátsó Madatsch csúcsot.

Délkeleti hadszíntér. Budapest, június 16. (Hivatalos.) Nincs nevezetesebb esemény. Hófer.

Véres harcok Csernovitzért.

Az orosz offenzíva összeomlóban van.

Budapest, június 16. (Saját tudósítónktól.) A hadisajtószállásról táviratozzák: Brusilow jobbszárnya erős tartalékokkal a Rowno-Kowel vasútvonal és Kolky közötti állásokra vetette magát, de máig minden erőfeszítése hiábavalónak bizonyult.

Csernovitzért hallatlanul véres és elkeseredett harc folyik. Az oroszok Mohalánál, Bojantól délre és Sadagorából előretörve akarták meggingatni pozícióinkat, de eredménytelenül.

Az a tény, hogy csapataink Kremeniec-től nyugatra és Kolkynál változatlanul tartják állásaikat, az oroszok Luck körüli sikerének értékét lefokozza. A helyzet még tisztázatlan, de a tisztázás megtörténhetik teljesen az oroszok hátrányára. Helyzetünk máris javult.

A bukaresti Steagul haditusítója je-

Csernovitz túlélte a legnagyobb krízisét.

Budapest, június 16. (Saját tudósítónktól.) Csernovitzból jelenti a Neues Wilner Tagblatt haditudósítója: Vasárnap a hatóság figyelemztetésére a lakosság elmenekült Csernovitzból.

Ugyanakkor a Pruthnál álló orosz csapatok megkezdték Csernovitz bombázását. Temérdek gyújtóbomba hullott a városra. Hétfőn fűlsiketítő volt az ágyuzás, mi hevesen viszonztuk.

Kedden az oroszok megkísérelték, hogy rohammal foglalják el a várost, román területen próbálkoztak átkaroló mozdulattal. Eközben összeütköztek a román határőrséggel.

Földalatti háború az orosz fronton.

Berlin, június 16. Ogorodniki falutól délre és Milajkortól északra már hosszabb idő óta heves földalatti háború dúlt a német és az orosz állások között. Különböző akna-robantások hatalmas tölcseréket vájtak, amelyeket az oroszok megszállottak és két támaszponttá építettek ki. Tűzérésünk ezeket az ugynevezett tölcserékeket június 10 én este felé két óra hosszáig bőségesen bombázták, míg végre a tüzelés pergtűzzé változott. Miután az orosz támaszpontok beomlottak, este több német gyalogos század és erre a célra különösen kiképzett vadász osztag rohamra indult. A vitéz csapatok csakhamar eljutottak a főállásokba és szuronyral véres harc után kivetették az ellenséget. A győztes gyalogság megsemmisítette a tölcserékeket, azután száz fogolylyal és néhány gépfegyverrel visszatért.

lenti: Bukovinában és Galiciában nagyszámú segítőcsapatok megérkezése után a magyar-osztrák és német csapatok számos helyen ellentámadásba mentek át és visszaverték az oroszokat, akiknek offenzívája mindenütt összeomlóban van.

A harcok változatlan hevességgel folynak az egész fronton.

A román lapoknak jelentik Dorohoból: Az osztrák magyar és orosz tűzérés között, Bukovina és Besszarábia találkozó csücskében, a román határ közvetlen közelében heves harc folyik. A harc hallatlan elkeseredett. Számos bomba román területen robbant szét.

A közeleső falvakban pár házat össze-lőttek az oroszok. A román vezérkar főnöke a veszélyeztetett helyen tartózkodik.

Ebben az összeütközésben a románok 23 emert vesztek, de visszaverték az oroszokat.

Eközben hős védőinknek sikerült a folytonos támadásokat visszaverni. Szardán megismétlődtek a támadások, szünetlenül hangzott az ágyú szó, **csapatainknak sikerül a Pruth mentén álló oroszokat Szadagorán tul visszaverni.**

A jelek szerint **Cernovitz ezen legnagyobb krízisét megingathatlanul túlélte.**

A franciák súlyos veszteségei.

Berlin, június 16. A nagyfőhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér.

A Maas baloldalán a franciák nagy erővel megtámadták a Morte Homme déli lejtőjét. Miután átmenetileg sikerült tért nyerniök, **rövid ellentámadással ismét visszavetettük őket.**

Ez alkalommal **8 tisztet, 1238 főnyi légénységet elfogtunk és több gépfegyvert zsákmányoltunk.** Az ellenségnek késő este megismételt támadása két oldalról csatlakozó német vonalak ellen irányuló vállalkozásai teljesen eredménytelenek voltak. **Az ellenség súlyos véres veszteségeket szenvedett.**

A Maas jobboldalán, eltekintve a Thiamont szakadékból **ránk nézve kedvezően lefolyt gyalogsági harcoktól,** a harci tevékenység lényegében a két tűzérés erős tüzelésére szorítkozott.

Orosz erőlködések.

Keleti hadszíntér.

Bothmer gróf tábornok seregének harcvonala ellen Przevlokától északra az oroszok tegnap is **folytatták erőlködéseiket.**

A támadás elhárítása alkalmával több mint 400 fogoly maradt a védők kezén.

Balkáni hadszíntér.

A helyzet változatlan. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Ypernnél dúl a harc.

Budapest, június 16. (Saját tudósítónktól.) A Daily Mailnak jelentik: Az egész yperni fronton a leghevesebb harcok ujtak ki az angolok támadásai folytán. Az angol tűzérés pergtűzzel borította el a németek állásait Schillebecke körül. Mindakét részen igen nagy erők állanak harcban.

Megszüntetik a román-bulgár határzárt.

Predeal július 16. A román és bulgár lapok egyöntetű jelentése szerint a román-bulgár határt úgy az utazó közönség, mint az áruforgalom részére néhány nap múlva megnyitják.

A cár az antant haditanácsán.

Budapest, június 16. (Saját tudósítónktól.) Londonból jelentik: A négyesszövetség június 20 án haditanácsot tart az orosz főhadiszálláson, a melyen a cár is részt vesz.

x Polockairtó MOXIN biztos szer. Ára 1 korona 80 fillér. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczy-ut 7/B.

* **Kiadó** Beöthy Ödön-u. 7. sz. házban kétszobás udvari lakás aug. 1-től. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztár r. t.-nál, Nagyvárad.

Aratnak a katonák.

A honvédelmi miniszter rendelete.

Az aratási munkálatok biztosítása érdekében a kormány részéről megtörténtek a kellő intézkedések kétségtelen, hogy az egész aratás sikere a kormány, illetve a katonaság kezébe van letéve. A honvédelmi miniszter e fontos feladata tudatában tegnap kiadta a részletes rendeletet a katonák szabadságolására nézve.

A rendeletet azzal vezeti be a miniszter, hogy az aratási munkák végzésére, valamint a gabonának kicséplése életkérdése az országunknak. Erre tekintettel e két fontos mezőgazdasági munkálatra elegendő katonaságot ad a miniszter. Egyben minden katonai parancsnoknak szigorú kötelességévé teszi, hogy a katonaság szabadságolásánál személyesen járjanak el, vajjon a kiadott rendeletek megfelelően vannak-e végrehajtva.

A mezőgazdasági munkálatokat munkás osztagokba kell beosztani. Ez által azt akarja a miniszter, hogy a munkásosztagok aratáshoz értő legénységből állítsanak össze. A szabadságolás idejének megállapításánál a legközelebbi menetzászlóaljak ment készségének ideje az irányadó. Ennek figyelembe vételével az önálló mezőgazdákat és kisgazdákat a következők szerint kell szabadságolni:

a) 1916. évi június hó 25-től, 1916. évi július hó 31-ig a kiképzés alatt álló 1898. évi születésű legénység.

b) 1916. évi június hó 25-től 1916. évi július hó 31-ig a hadrakelt seregektől kicsérelés következtében 1916. évi május hó 25-ig a póttestekhez bevonult legénység, mely mint a XXII. menetzászlóalj (század) feleslege csak XXIII. menetzászlóalj (század)-hoz szükségeltetik.

c) 1916. évi július hó 15-től 1916. évi augusztus hó 20-án a hadrakelt seregektől kicsérelés következtében 1916. évi május hó 25-ike és június 15-ike között a póttestekhez bevonult legénység; amennyiben a XXIII. menetzászlóalj (század) nál való beosztásnál tekintetbe jönnek.

A többi legénység szabadságolásánál a fegyvernemek helyzete az irányadó.

Biharvámegye területére a honvédelmi miniszter a földművelésügyi miniszterrel egyetértőleg 1916. június hó 20-tól 1916. július

hó 31-ig állapította meg a szabadságolási időt.

Az aratásra szabadságot önálló mezőgazdák és kisgazdák, mint eddig saját aratásukat legrövidebb idő alatt elvégezni tartoznak, azután mint a többi mezőgazdasági munkások a járás és vármegye kerületén belül a közigazgatási hatóságok által mások mezőgazdasági munkálatainak elvégzésére fognak igénybe vétetni.

Akik ebbeli kötelezettségüknek nem tesznek eleget, felettes katonai hatóságuk által felelősségre fognak vonatni.

Ezek az egyének azonban, hogy munkaerejük az aratás alatt kihasználható legyen, katonai felügyelet alatt álló munkásosztagba (lehetőleg saját póttestüktől kivézényelt munkásosztagba) fognak beosztani és csak bevonulásuk után fognak megbüntettetni.

A munkásosztagok legénységének az 1916. évi 7100—eln. számú miniszteri körrendelet VIII. fejezete alatt foglaltak szerint szakmánybér fog fizettetni és pedig természetben (aratórész), vagy pénz és aratórészben, ha az aratórész hazaszállítása a munkás részéről lehetséges, máskülönben, ha az a munkahelynek a lakóhelyétől való távolsága miatt lehetetlen lenne, csak pénzben.

A szabadságot legénységet (az 1916. évi 7100—eln. számú körrendelet értelmében) csoportokba kell utba indítani; megérkezésükkel a szállítvány parancsnoka köteles a község előjárójánál és az intéző bizottság elnökénél jelentkezni.

A rendelkezésre bocsátott munkaerők kihasználása szükségessé teszi, hogy az összes mezőgazdasági munkákra szabadságot vagy kivézényelt katonák szigorú felügyelet alatt álljanak.

Ebből a célból a munkásosztagokhoz kivézényelt felügyelő altiszt, esetleg a mezőgazdasági intéző bizottság utasításához képest, azoknak a katonáknak munkáit is ellenőrizni tartozik, akik szabadságuk alatt saját földjüket művelik, vagy a közigazgatási hatóságok által mások földjeire kivézényeltetnek.

A napibéres népfelkelő és hadimunkások (kocsisok stb.) napibérüket gazdasági szabadságuk alatt tovább is megkapják.

A kisterebesi rejtélyes gyilkosság.

Az asszony gyanu alatt.

Margittáról jelentik a Tiszántúlnak, hogy a közeledő Kisterebesen rejtélyes gyilkosság történt, amelynek részleteit a nyomozás a legnagyobb nehézségek között tudja kibozni.

Az eset a következő:

Brindó Péter 18 éves gazdag fiu reggel kiment a rétre. Senki se tudta, miért, mikor távozott hazulról. Elmúlt a dél, jött az est s a fiu nem érkezett haza.

Keresésére indultak s a réten megtalálták holtan. Szívét egy kés járta át s a fiu hamar elvérzett. Kés, tör, vagy más ártószerszámok nyoma sem volt. Semmiféle emberi nyom nem volt sem közel, sem távol.

Öngyilkosság nem lehetett, a gyilkosnak pedig teljesen nyoma veszett. Haragosa nem volt a faluban és a környéken, így az eset teljes homályban állott a nyomozó hatóság előtt.

A margitai csendőrszék erőiesen nyomozott e különös ügyben s ott fogta meg az ügyet, ahol kellett. A rejtély magyarázatul az asszonyt kereste s ezen a nyomon eredményhez jutott.

A nyomozás érdekében a gyilkosságról csak pár nap múlva közölhetünk részletes tudósítást.

Ujabb milliós kölcsön Nagyváradnak.

A Pesti Első Hazai Takarékpénztár értesítése.

Nagyvárad város a felmerült szükségletek fedeztetése céljából újabb kölcsön felvételére van utalva.

Rimler Károly polgármester a kölcsön ügyében a Pesti Első Hazai Takarékpénztárt kereste fel, amely eddig is milliókra menő kölcsönt nyújtott Nagyvárad városának.

Nagyvárad városának a fővárosi nagy pénzügyintézetekben elég jó hírneve van, mert minden szegénységünk mellett is eddigi adósságaink esedékes törlesztési részleteit pontosan fizette.

A polgármestert a Pesti Hazainál most is előzékenyen fogadták s a kért újabb milliós kölcsönt kilátásba helyezték.

Erre vonatkozólag tegnap a Pesti Hazai Első Takarékpénztár a következő levelet intézte a városához:

Tekintetes Városi Tanács!

Hivatkozva Rimler Károly polgármester ural folytatott szóbeli tárgyalásainkra, van szerencsénk értesíteni, hogy a város által felveendő 1.140.000 koronás kölcsön engedélyezését elvileg kilátásba helyeztük és pedig a kamatozó kötvények 87 százalékos árfolyamelszámolásával 50 évre, évi 5.65 százalékos törlesztési hányadra, visszafizetés esetére fél évi felmondás és 3 százalékos stornódíj kikötésével.

A kölcsön végleges engedélyezése iránt csak a város jelenlegi vagyoni viszonyait feltüntető adatok megismerése után fogunk határozni, miért is kérjük, hogy a város legutóbbi zárszámadását, vagyontelárát s a

Angol aknamunka Amerika ellen.

München, június 16. Newyorkból jelentik: Az American Truth Society az amerikai kongresszus valamennyi tagjához körlevelet intézett, amelyet J. O. Leary elnök irt alá. A körlevél így szól:

— Figyelmeztetés! Nagybritanniának az a szándéka, hogy elsüllyesszen egy amerikai hajót, amelyen amerikai utasok ülnek, csak azért, hogy ilyen módon az Egyesült Államok és Németország között háborút provokáljon.

A körlevél a Newyork Sun május 25-iki londoni táviratán alapszik, amely szerint a Lloyds-nál 2:1 arányban lehet fogadni arra, hogy Amerika és Németország között három hónap alatt kitör a háború. Még pedig azért, mert meg vannak győződve, hogy egy tengeralattjáró század el fog süllyeszteni egy személyszállító amerikai gőzöst.

Verdunnél 400,000 francia vérzett el.

Budapest, június 16. (Saját tudósítónktól.) Athénből jelentik, hogy egy diplomata társaságban francia tiszt így nyilatkozott:

— Való az, hogy Verdunnél 400,000 francia katona vesztette el életét.

pótadó százalékszerű kimutatását is magában foglaló költségelirányzatát mielőbb hozzánk juttatni sziveskedjenek.

Ezen feltételeinket máig számított 30 napig tartjuk érvényben.

Végül megjegyezzük, hogy a kölesönt esupán egyesületünk, vagy pedig a Pesti Magyar Kereskedelmi Bankkal és a Magyar Jelzáloghitelbankkal közösen fogja a város rendelkezésére bocsátani és pedig az utóbbi esetben három egyforma összegről szóló s mindegyik intézet részére külön kiállítandó kötvény alapján.

A város az írat értelmében a kívánt adatokat megküldi a Pesti Első Hazai Takarékpénztárnak.

Az olasz kormányválság és a Vatikán.

Lugano, június 15.

A Vatikánhoz tartozó személyiség a következő megjegyzéseket fűzi Salandrának bukásához és a kibontakozás terveihez:

— Az olasz lapokban felmerült hír, amely szerint Salandrát a szabadkőművesek buktatták meg, mert tekintettel volt a Vatikánra, a külföldi lapokon át szerteáradt a világon. Azt is hozzátették, hogy a szabadkőművesek azért támadtak Salandra ellen, mert miatta voltak kénytelenek a Rómába egybehívott kongresszusukat svájci területen megtartani, minthogy Salandra állítólag Franciaországgal és Angliával egyetértve a kongresszus megtartását nem találta opportunusnak. Ez a magyarázat azonban koránt sem fedi a valóságot. Olaszország népét egy álló észtendőn át álltatták az Ausztria-Magyarország ellen elért sikerekről és győzelmekről szóló hírekkel, persze anélkül, hogy mindennek kézzel fogható bizonyítékát adták volna. Azután pedig jött az osztrák-magyar offenzíva s a menekülők Vicenzában, Modenában és Milanóban félreismerhetlenül tanúságot tettek arról, olasz földön mennyire eljutott már az ellenség. S erre elemi erővel kitört az általános elégedetlenség, melynek most már szószólói lettek a képviselők is, akik végre ráeszméltek azokra a kötelességeikre, amelyeket a mandátum ró rájuk.

Hogy a kevés híján nyolcvan esztendő Boselli kapott felhívást kabinetalakításra, az csak a király zavarára vall, aki nem meri védelmébe venni sem Salandrát, sem Cadorna grófot a szociálisták és az immár tisztán látó közvélemény kiméltelen támadásával szemben. Ha a szövetségesek nyomása diadalmaskodik a békére hajló közhangulaton és az olasz nép elégedetlenségén, akkor Sonnino—Tittoni kormányra lehet számítani, amely az olasz politika eddigi irányát fogja követni. Több kilátása van azonban a parlamentben a Bissolati kabinetnek, amely a radikális elemekkel, főként a szociálistákkal szövetkezve, valóban minden hatalmat magához ragad s meglehet, hogy a nép általános békehajlandósága értelmében Olaszország külpolitikáját az eddigivel ellenkező irányba tereli.

A legjobb molyirtó szerek u. m. mirt, Bagaria-Papir, Molygyökér, Tabaco, Moff, Tarmalit, Camfor, terpetin, Zacherlin, stb. már kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B.

Cukor nincs.

Az utcán szembe jött velem egy humoráról ismert kereskedő. Messziről ráta kezeit és sajnálkozó hangon kiáltotta:

— Édes nagyság, sajnálom, egy csepp sincs!

Mellém ért, kezét nyujtott, mosolygott édeskésen és bus hangon rebegte:

— Sajnálom elfogyott, az utolsó darabig, nincs, kedves nagyság.

— Hogy vagy, kérdeztem tőle részvétellel.

— Köszönöm, rebegte, egész nap jól vagyok, csak rosszul esik, hogy jönnek a boltba és cukrot kérnek és én mindenkinek mondom: Kezit csókolom, nagyság, porcukor az nincs, de süvegucukor sincs, darabos az elfogyott, kocka, az nem jött, de mihely est jön, félreteszek, csak most nincs, édes nagyság, pedig rendes vevőm kegyed...

Valaki köszönt oldalról. Bsrátom szívélyesen integtettem és szomoruan kiáltott:

— Sajnálom, de nem szolgálhatok, már szoltam Kereszty Kornélnek, talán a jövő héten tessék szives lenni befáradni hozzám édes nagyság...

Mint egy gép ment üzlete felé, kezei oldalra espadostak, mint vitorlák, vállá megörnyedt, arca keserű mosolyra torzult, s a szél töredékekben hozta el hozzám mondkáját:

— Nincs... nincs... niincs...

Mindig halkabban, vontatottabban, lassabban, mélyebben, reszketőbben, szomorúbban, elhalóbban, hogy nincs cukor, nincs, nincs, nincs...

Szedjük a rongyot!

Háboru előtt Budapesten a korszak, kiskövekben és a többi Faubourg SaintLeopold-negyedekben sokszor halhatta a vidékről felkerült ember a pesti zagyvaléknyelvűből kihíváncoló leszólást valakiről: Az csak — rázza a rongyot!

Körülbelül annyi, mint a régi jó magyar „Fenn az ernyő, nincsen kas”. Fitogtat olyasvalamit, ami nincs neki. „Fiancol”, — megint jó pestimagyarosan szólván. Ez volt a háboru előtt. Rázza a rongyot!...

De most a háboru második esztendejében új jelszó kerakedett fel a főváros közeli helyein és elite-társadalmától kezdve le egész a wurstli-práter körhíntájáig.

Szedjük a rongyot! Ez az új jelszó. És ez annyiból jó, hogy nemcsak divat, hanem hasznos is. Hasznos a közügynek, hasznos a hadiárványoknak, hasznos a hadban éretünk küzdő katonáinknak.

Ennyiből áll:

A Hadsegélyző Hivatal, — amelynek a székhelye Budapesten az Országházban van s amely Hivatal minden hozzáintézett kérdésre, tudakozódásra részletesen választ ad, Budapesten megvalósított egy ötletet, melyből pár hónap alatt százezreket kalapált össze a köz javára, amely ötletet tehát nálunk a vidéken is meg kell honosítani, át kell plántálni magunkhoz és amely ötletből pénz kell csinálnunk — a Hadsegélyző részére, hogy a Hadsegélyző meg viszont téli ruhát, meleg takarót, cigarettapapiroost s más effélet csináltathasson a gyárakkal katonáinknak.

Arról van szó, hogy semmiféle hulladékot, posztómaradványt, rongyos nadrágot, elnyűtt fehérneműt, lyukas halinaesizmat, szétmállott szőnyeget, harisnyát, még foltjátán folt szürdölmányt se dobjunk többé a szemétkébe, hanem gyűjtsük össze még a

szomszédainktól is és adjuk oda a Hadsegélyző Hivatalnak.

A gyűjtésre — szervezkednünk kell.

Megint ott vagyunk, ahol voltunk. Megint csak azokat kérhetjük fel a szervezés munkájára, akik vidékünkön a hadikölesönök ügyét oly sikeresen előmozdították. Papokat, tanítókat, jegyzőket, a közigazgatás és társadalmi élet minden vezéreit, és még különösen a tanuló ifjúságot is. Nemcsak az ifjakat, hanem a lányokat is.

Szervezkedjünk ezalatt a jelszó alatt: Ne rázzuk többé a rongyot. Hanem: szedjük a rongyot.

Szedjük a rongyot! Szedjük vidáman. Mert a rongyszedés ma már nemcsak foglalkozás. És mert a rongyszedés hasznára válik hadiárványainknak s hadban ott küzdő hősi fiainknak.

Szedjük a rongyot!

Ne szégyeneljük, hogy rongyszédők letünk. Ma már a rongyszedés is munka, háborus munka.

És munka — nemesít.

„The Great War“

A lázbeteg Európa még csak nem is lábadozik háborus betegségéből, de már tekintélyes a száma azoknak a nagy munkáknak, amelyek a világháboru lefolyását akarják megörökíteni. A nemzetközi háborus litteratúrában eddig megjelent művek az illető ország háborus helyzetének megfelelőleg más és más erényeket és hibákat tükröznek. A franciák háborus történet írásán meglátszik az az óriási csalódás, melyet a háboru lefolyása náluk okozott. Így például Hanotaux a volt külügyminiszter egy nagy háborus történelem megírására fogott bele, de a francia fegyverek balszerencséje arra kényszerítette, hogy a füzeteket a háborus országok, a hadseregek és a történelmi előzmények leírásával töltsse ki, miután mindig abban reménykedett, hogy akkorra, amíg magát a háborut kezdti leírni, a francia hadseregnek lesznek leírásra méltó eseményei.

A németek a háborus történetükben megengedhetik maguknak a teljes őszinteséget és a számos füzetes vállalat, amely Németországban megjelenik, igen értékes adatgyűjteményt is rejt magában de valamennyinek meg van az a hátránya, hogy csak az események krónikáját adják stratégiai alap gondolatok és belső összefüggés nélkül és nem mint a háboru maradandó becsü történetét. Kritikai történelemírást a világháboruból eddig csak két nemzet produkált, a magyar és az angol.

A Londonban megjelenő H. W. Wilson és I. A. Hammerton által szerkesztett „The Great War,“ „The Standard History of the all Europe conflict“ című hatalmas történelmi munka jórészt azonos törekvéseket árul el a katonai írók által írt magyar „A nagy háboru“ című népszerű történelmi munkával.

Rokonok abban, hogy egyik sem a kiszakított részletekre, hanem a folyamatos, összefoglaló kritikai előadásra fekteti a fősúlyt. De míg a Nagy Háboru című munka higgadt, elfogulatlan és tárgyilagos, addig az angol munkában olyan részrehajló találatokat, szépítéseket látunk, amiket az őszinte karakterű magyar munka szerencsésen elkerült. Az angolok hatalmas háborus történelméből eddig öt impozáns kötet jelent meg, de ezek jórészt a tengeri események és a gyarmatok részletes ismertetése foglalja le. Meglehető azonban, hogy az angol munka öt kötetének illusztrálása alig közelíti meg a mi háborus történetünk illusztrálását, amennyiben a háborut érdekesen szemléltető gyönyörű színes és egyéb műmellékletek az angoloknál majdnem teljesen hiányoznak. A háboru tehát alkalmat adott annak a bizonyítására is, hogy könyvtermelésünkkel nemzetközi viszonylatban is bátran büszkélkedhetünk.

Sajtótermékek.

Tatár Péter nem halt meg, csak aludt, nem is mélyen. A világháború felkeltette jól megérdemelt sirjából s Aradon már él. „Hogy etette meg egy hadiözveg rokkant urát a disznókkal”. Ista Sárközy, árulja a felesége.

Rimek, rettenetesek, beszélik el a rémes históriát, hogy a rokkant katonát agyonverte becses nője s megfőzve a disznóknak adta. Jó étvágyat!

A másik nyomtatvány Kner Izidor műhelyéből került ki. Ez a műhely a „modern”, a magyar irodalom óriásainak szellemi termékeit bocsátja világgá. Most Rohrbacher Károly (Tokaj) következő eszmészülöttjét adta ki:

„A természet fejlődményei és a tájékozatlan ember”.

Ebben a három oldalas röpiratban a tájékozott író összehozza Wirohew ot Rután tanárral, akit az „ignoramus” feltalálásával gyanúsít meg, Hufelandot Rieckli-vel, az ingbenjárás parasztapostolával, s a következő jóslatot kockáztatja meg:

„Ez okból folyólag el fog jönni az az idő, mikor a célszerűség elvét követő természetet követő ember abban a kosztümben fog járni, melyet az anyatermészetől kapott és mikor az emberiség a múzeumokban fogja nézni a mai kor okos embereinek buta szüleményeit. Mert a természetességet csak az találja illetlennek és meg nem felelőnek, aki a természetet nem érti és nem tudja, hogy a természetet a kulturának nem szabad elpusztítani, hanem megtisztítani és szorgosan ápolni. Mert aki ezt teszi, azt annál jobban fejleszti és annál későbbben fekteti az ágyába...”

Haig dr és Moleschott, Rollhagen, Iffland Humbold, Caudius és Az Est, mindez benne van a 3 oldalas röpiratban, amely elmondja, hogy a sérüléseknél az állat a seb helyét lenyalja, a továbbiakra pedig olvassa el mindenki azt a német munkát, amelyet a szerző ajánl.

Ennyi van a kis röpiratban: furesaságok gyűjteménye ez a „fejlődmény”, amelyet egy magántudós szerkesztett össze, de reméljük, maga sem követi. Hívós hozzá az idő s könnyen kihágást követhet el az ember, ha szót fogad s úgy cselekszik, amint a szerző írja.

HIREK

* **Személyi hírek.** Mágócsy Dietz Sándor egyetemi tanár Nagyváradon időzik. — *Perneczky Kálmán* altábornagy, honvédkerületi parancsnok Nagyváradra érkezett hivatalos vizsgálat céljából.

* **Országos körmenet urnapján.** Urnapján, mint tavaly, úgy ez évben is nagy körmenet lesz Budapesten, amelyet Csernoch János dr. biboros hercegprimás fog vezetni. A budavári koronázó főtemplomban reggel ünnepi nagymise lesz, amelyet a primás celebrál, ezután pedig megindul a menet, amelyet katonai diszszázad és zenekar előz meg. Közvetlen a hercegprimás után megy az udvar és kísérete, majd a miniszterek, az ország főméltóságai, majd a különböző iskolák és testületek.

* **A Strasser ügy katonatanui.** Strasser Aladárné és társai bűnügyében pár napig szüneteltek a tárgyalások. Ennek az volt az oka, hogy a temesvári hadtestparancsnokság egy régebbi rendeletre hivatkozással értesítette a csapatparancsnokságokat, hogy polgári bűnügyekben olyan idézéseket vagy telefonértesítéseket, melyek nem a hadtestparancsnokság útján érkeznek, katonai személyek nem vehetnek figyelembe. Mivel ez az intézkedés a gyorsított eljárás gyorsaságát illuzóriussá tenné, Balás Elemér dr. törvényszéki elnök előterjesztésére Balogh Jenő dr. igazságügyminiszter a hadügyminiszternél a helyes intézkedést kieszközölte. Így aztán a temesvári hadtestparancsnokság tegnap értesítette a Strasser-ügyben meghívott katonai tanukat, hogy a tárgyalást vezető elnök által kijelölt időpontban közvetlen idézésre vagy távirat- és telefonértesítés után megjelenni kötelesek. A katonaság ezen kuláns magatartása érthető megelégedést keltett mindenütt, mert ebben jelét látják annak, hogy az igazságszótó hatóság működését tőle telhető módon támogatni kívánja. A tárgyalásra tehát az összes katonai személyek, köztük Schatz Jakab dr. ezredorvos, megjelennek a megindult tárgyaláson.

* **Katonai kitüntetések.** A hivatalos lap közli, hogy a király svójici Sedlar Lipót 70. gye-beli őrnagyot a vaskorona rend hadiékítményes 3. osztályával tüntette ki. A katonai érdemkereszt hadiékítményes 3. osztályával lett kitüntetve Krinc Péter 70. gye-beli százados. Báró Vécsey Ferenc 1. huszárezredbeli tart. főhadnagy újlólag a legfelső dícsérő elismerésben részesült. Legfelső dícsérő elismerésben részesültek Horak Lajos 70. gye-beli tart. főhadnagy, Waltevtalki Walter Farkas és Kraus Lipót 70. gye-beli tart. hadnagyok.

* **A Hadsegélyzőhivatal köszönete Nagy Márton főszolgabíró-nak.** A katonák karácsonya javára a központi járás főszolgabírója Nagy Márton tekintélyes összeget gyűjtött össze járása területéről. A hadsegélyző hivatal tegnap meleg hangú átiratban fejezte ki köszönetét a főszolgabírónak nem fáradozásáért. A főszolgabíró útján az adakozóknak is köszönetet mondott a hadsegélyző hivatal.

* **Nagyszabású bélyeglopás egy konyakgyárban.** Kellemetlen vendégei voltak a napokban a „Kecskeméti első coganagyár”-nak. A gyár árucarnokának ajtajait feltörték és az ott felraktározott árut alaposan megdözsálták. Érdekes, hogy az álkulcsos tolvajok nem is annyira a felhalmozott finomabbnál finomabb szeszestálókhoz nyultak, hanem inkább a raktárban levő bélyegkészletben tettek hatalmas kárt. Csupán okmánybélyeget vittek el 4886 korona értékben; postabélyeget sem kevesebbet mint egy 344 korona értékűt. Megdözsálták a teakészletet: elloptak mintegy 4 kg. finom orosz teát, 130 csomag szintén finom japán teát. A szeszestálókban arányba állítva a felhalmozott árukkal, elég csekély mennyiséget emeltek el. Csupán 10 liter finom barack likört és 46 palack másfajta szeszest italt el a betörőbanda. A kecskeméti rendőrség széleskörű nyomozást indított, amelynek szálai állítólag Nagyváradra is eljutottak. A nagyváradai rendőrség a kecskeméti rendőrség megkeresése folytán Ehrlich Imre fogalmazó és Dienes

István detektív vették kezükbe a nyomozást.

* **A Püspök-fürdő** napról-napra mind nagyobb látogatottságnak örvend. Az új bérlő által fogantatosított ujtásokata vendégek igen kedvezően fogadták. Eltekintve a Nagyváradról kirándulók nagy számától, az állandó előkelő fürdővendégek száma is rohamosan emelkedik. Az ország minden részéből felkeresik a híres gyógyfürdőt, amely az új előnyös ismert bérlő: Komzsik Alajos vezetése alatt csakhamar visszanyeri nagy látogatottságát. Jelenleg a következő állandó fürdővendégek tartózkodnak a Püspökfürdőben:

Petries Ödönne főhadnagy neje Budapest, Harr Jánosné gyógyszerész neje Savé, Markovics Antal nagybirtokos Inánd, Weisz Hilda és Uilmann Cili Nagyvárad, Petrányi Ferencné magánzónó Bihar, báró Zeyk Kálmán Nagyenyed, dr. Hüke Lajos ügyvéd és családja Dévaványa, Botyánszky Lajos iparos Békéscsaba, Lénárt Bálint földbirtokos és családja Dévaványa, Gaál István adóügyi tanácsos Kisujszállás, dr. Szalay Béla tiszti főorvos Debrecen, Pap Imre ref. lelkész és családja Hódmezővásárhely, Bácsy Lajos kereskedő Karcag, Kiss Vilma birtokosné Siter, Lakatos Imre malomtulajdonos Székelyhid, Biró János és neje tanító Hosszapályi, Bere János tanító és neje Jádremete, Nagy Elek ref. lelkész és neje Fugyivásárhely, Szentiványi Tiborné nagybirtokos neje Inánd, Schuhmann Gyuláné és dr. Raáber Adámné Budapest tsb.

* **Az Ausztriában fekvő beteg katonák látogatása.** A városhoz érkezett miniszteri leirat szerint az Ausztriában fekvő beteg katonák látogatását erősen megszorították. E szerint az osztrák katonai kórházakban fekvő beteg és sebesült katonákat csak azok látogathatják meg Magyarországból, akik orvosi bizonyítvánnyal igazolják, hogy a háború óta sikeresen beoltattak. Ez alól csak kivételesen mentetnek fel egyesek, pl. ha halálesetben a holttest hazaszállítása iránt utazik valaki Ausztriába. Ez a szigorú intézkedés valószínűleg a Magyarországon előforduló hólyagos himlőmegbetegedések miatt rendeltetett el.

* **Hősi halál.** Bacsonyi Dezső Nagyváradról, a 37. gyalogezred káplárja, 26 éves korában a harcúterén szerzett súlyos betegségből kifolyólag egy bécsi katonakórházban meghalt.

* **Husz hónap után jött hír egy madarászi katonáról.** Pap Flóra madarászi gazdálkodó a háború kitörésekor hadbavonult és 1914 október 3-án a nagy galíciai harcokban eltűnt. Husz hónapon át nem érkezett hír az eltűnt katonáról, úgy hogy már mint halottat gyászolták el a hozzátartozók. Most, husz hónap után a Vörös-Kereszt Egylet tudósító irodája értesítette a családot, hogy Pap Flóra orosz fogságban él, Taskendben tartózkodik, szüleitől levelet és pénzt kér. A halottnak hitt katonáról jött értesítés a családnál érthető örömet keltett.

* **A kamara értesítése.** Alulírott kamara az érdekeltéknek tudomására hozza, a magyar kir. kereskedelmi Múzeum 6886—1916. számú leiratára való hivatkozással, hogy a cs. és kir. konstantinápolyi követ-ségnek a törökországi rekvirálási bizottságokra vonatkozó jelentése a kamara birtokában van s hivatalos órái alatt az érdeklődőknek felvilágosítással szolgál. Nagyvárad, 1916. június hó 16. A nagyváradai Kereskedelmi és Iparkamara: Sztarill Ferenc sk. elnökhelyettes. Dr. Sarkadi Lajos sk. titkár.

Három tengeri repülőrajunk bombázott olasz hadállásokat.

Események a tengeren.

Tengeri repülőműveink egy raja a 15-ről 16-ra virradó éjjel a Porto-Quarói és a Lapritana-i pályaudvari telepeket, valamint a porto-quarói és lapitanai vasuti vonalat, egy másik raj a Mostta di Livenzai-pályaudvart és az ottani katonai telepeket, egy harmadik az ellenségnek Monfalconénál, San Canziannál, Dierisnél és Bestrignánál levő hadállásait eredményesen bombázta. A pályaudvarokon és a hadállásokban több telitalálatot és nagy égéseket figyeltünk meg. Az összes repülőjárművek az ellenség heves tüzelése dacára sértetlenül vonultak be.

Hajóhad parancsnokság.

Mese a Hampshire elsüllyedéséről. Kitchener a skagerraki tengeri csatában pusztult el.

Budapest, június 16. (Saját tudósítónktól.) Londonból jelentik: Az angol admirális jelenti: A Hampshire a viharos tengeren haladt, amikor fél 8 órakor aknába ütközött. Negyedóra alatt elsüllyedt. A hajó egyik mentő csónaka felé kiáltott a hajó kapitánya, és helyet kért benne Kitchener részére. A kaptány a hajóhidra ment s kérte Kitchenerrel, szálljon be a mentő csónakba. A tizenkét megmenekült matróz nem tudja mi történt Kitchenerrel. 150 ember tutajokon igyekezett menekülni, de a hideg és fárad

ság megölte őket. Jellicoe így végzi jelentését.

— Mélyen fájlaljuk, hogy Kitchener a flotta védelme alatt vesztette életét.

Londonból jelentik ezzel ellentétesen: A Daily News közli a Hampshire egyik tengerészeti mérnökének levelét. **E szerint a Hampshire a skagerraki tengeri csatában vett részt, Kitchener és vezárkara ott pusztult el a többi hajóval együtt. Az orkneyi mese az admirális kohlmanya.**

* A Fischer Ervin féle zeneiskolában (Nyomda u. 4. Szaniszló u. 18. sz.) az 1916-17. tanévre szóló beiratások naponta d. e. 10-12 és d. u. 4-7 óra között az alábbi sorrendben történnek: Június hó 18-19-én az iskolaévet szabályszerűen végzett növendékek beírása. Figyelmeztetjük a helyüket fenntartani szándékozó növendékeket, hogy a fent jelzett napokban beiratkozzanak, mert a határidőn túl helyüket új növendékekkel töltjük be.

* Be kell jelenteni a csontkészletet. A hivatalos lap közöl egy miniszteri rendeletet a csontkészlet bejelentése tárgyában. A rendelet szerint minden 100 kg.-ot meghaladó készletet a csontközpontra be kell jelenteni s a csontfeldolgozó vállalatnak csontot venni, vagy eladni, kivéve az esztergályos ipar részére szükségességet, csak a Csontközpontra utján szabad. A rendelet a csontok maximális árát is meghatározza. A rendelet nem vonatkozik az étkezési célokat szolgáló, valamint a katonai igazgatás birokában levő csontokra.

* Ongyilkos katona. Szalacsról jelentik: Kisded János szabadságot katona tegnap felakasztotta magát. Betegsége kergette a halálba. Andrásy István dr. orvos már csak a halált konstatalt.

* Elveszett a Bémer-tér, illetve az Ezredévi emléktér környékén egy fekete bőrutántáru zsebtárcsa. A megtalálót kéri a tárcsa tulajdonosa, hogy azt, mivel másra nézve teljesen értéktelen tárgyat tartalmaz a „Tiszántúl” szerkesztőségébe behozni sziveskedjék.

Forolin a legjobb és legbiztosabb toilette-szer kéz-, láb- és hónalj-izzadás ellen. Hűsít! Szagtalanít. Ára 1.20. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B.

* Kiadó Lahner György-utca 6. számú ház emeletén modern 2 szobás utcai lakás fürdőszobával aug. 1 re. Értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál.

* Belga nyulak tizhetesek eladó. Uri utca 40.

* A Vigadó-mozgó slágerei. A nyári szezonnak ismét két napját fogja kellemessé tenni a Vigadó mozgószínház, amely szombaton és vasárnap hatalmas ujdonságokat mutat be. Így megérkezett egy gyönyörű és izgalmas dráma. „Az anarchisták”, amely a forradalmi szervezet titkaiba világít be megrázó meséjével. Ujszerű amerikai életkép „Az önrzetes testvér” és kacagtató vigjáték „A büszkeség áldozata” című vigjáték. Látnuk magunk előtt San-Martino képét is, amelyért hős fiaink egy éve harcolnak győzelmesen az olaszok ellen. Előadások délután 3 órától.

Aszódy Mihály Kossuth utca, Sas palota a cég egyike a legnagyobb az ajánlott cikkekben. Nagyvárad és vidéke közönségét felhívom, hogy a gyümölcs befőzés idejére saját vásárló vevőimet, cukorral, kávéval, konderzál tejjel (Berna védjegyű) valamint tea, rum, konyak, likőrök, szardínia hal konzervek (huspiké) szalámi. Ementáli sajt, összes létező csokoládé és cukorkáruk, gyógyberek, borovicska, kakao, füge, malagaszólló és déligyümölcsök rendelkezésére állanak. Az eladás nagyban és kicsinyben lesz kiszolgálva. Kötő zamatú kész kávé cukorral együtt kilója 5 korona.

Kiadó Kossuth-u. 2. sz. házban a Kertész S. Sándor féle üzlethelyiség s ugyanott egy kétszobás lakás kiadó. Értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál.

* Gyönyörű rózsás arc a nő legszébb dísz. Az első ránc a szép asszony első igazi bánata. Adjunk tehát neki módot, hogy eltüntethesse. Elég ha a megbecsülhetetlen Y-PO krém és szappant használja, melytől a bőr visszanyeri ruganyosságát eltünteti a ráncokat, szeplőket, mitesereket, májfoltokat, pattanásokat és bőr vörösséget. Ára K 1.50. Kapható: Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B. Rimanóczy-palota.

x Helybeli nagy vállalatnál 10-15 mázsa makulatur papir eladó. Rajánlatokat a kiadóba kérünk.

SZÍNHÁZ

A mai szinlap:

Délután 3 és fél órakor, fél helyárrakkal:

Az elvált asszony.

Operett 3 felvonásban.

Személyek:

Lisseweghe Karel udvari titkár	Bókai Lajos
Janna, a felesége	Komáromi Gizzi
Bakkensyl Péter vezérigazgató	Sik Rezső
Wanderló Gonda	Sz. Zsigmondy A.
Deesteldonk, törvényszéki elnök	Leővey Leo
Scrop, hálókocsi kalauz	Tompa Béla
Kromweleit Wilhelm halász	Perényi Kálmán
Martje felesége	Somogyi Rezső

Este 8 és fél órakor, rendes helyárrakkal:

Hamlet dán királyfi.

Tragédia 5 felvonásban.

Személyek:

Clandis, Dánia királya	Dózsa István
Hamlet, az előbbi király fia a mes-	
taninak unokaöccse	Beregy Oszkár
Horatió, Hamlet barátja	Bihari Sándor
Polonius, főkamrás	Farkas Pál
Laertes fia	Varsa Gyula
Sírásó	Leővey Leo
Gertrud, dán királyné, Hamlet anyja	Bánházi Teréz
Ophelia, Polonius leánya	Fodor Ella
Színészkirály	Sik Rezső

Beregi Oszkár Nagyváradon.

Hamlet
Romeo és Julia
Vasgyáros

Három estén keresztül a tréfa és humoralkodott a Szigligeti-színházban; most bevonul oda a legkomolyabb, legnevesebb színpadi műfaj: a dráma. Három estére jött le hozzánk vendégszereplésre Beregi Oszkár, a Nemzeti Színház elsőrendű művésze, hogy ünnepi esték színpadává avassa színházunkat.

Beregi Oszkár nem kell Nagyvárad közönségének bemutatnunk. Messze vannak az idők, amikor a vidék közönsége csak akkor ismerte meg az ország színpadainak kiválóságait, amikor azok vendégszereplésre rándultak le a vidékre. Ma már a Szigligeti színház publikuma éppen oly jól ismeri a fővárosi színpadok nagyságait, akár a mi színészeinket. Beregi Oszkár művészete is jól ismerős előttünk; s éppen azért az a három est, amikor őt színpadunkon látjuk: nem szorul külön reklámra.

Ma este a dán királyfi mutatja be nekünk Beregi Oszkár, a világirodalomnak az egyik legszebb, legrokonszenvesebb alakját. A Nemzeti Színház idei Shakespeare ciklusa alkalmából, amelyet a nagy brit költő születésének száz éves fordulójára alkalmából rendezett: a ragyogó sikerek egész sorozatát aratta Beregi Oszkár, akinek Shakespeare-szerepei között első helyen áll Hamlett ábrázolása.

Az előadásban egyébként részt vesznek a társulat legjobbjai. — A vendégművész partnerei lesznek Fodor Ella, akinek költői szépségű Oféliája méltó elragadtatást keltett a tragédia minapi nagyváradi előadása alkalmával; továbbá Sik Rezső, Leővey Leo, Farkas Pál, Dózsa István, Tompa Béla és a többiek, akik nagy feladatokra mind kiváló gondtal készülnek.

Vasárnap a Romeo és Julia, hétfőn a Vasgyáros kerül színre Beregi Oszkár vendégjátékaival.

APOLLÓ mozgó-színház

Szombat
Az uszó vulkán
dráma 3 felv.

Előadások kezdete: Szombaton, vasárnap és ünneppon 3 órákor és hétköznapokon fél 7-kor.

URÁNIA mozgó-színház

Szombat és vasárnap
Az örök vándor
dráma 4 felvonásban.

Előadások kezdete: Szombaton, vasárnap és ünneppon 3 órákor és hétköznapokon fél 7-kor.

VIGADÓ mozgó-színház

Szombat és vasárnap
Az anarkisták
dráma 3 felv.

Szombaton és vasárnap négy előadás és pedig: délután 3, 5, 7 és este 9 órákor.

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:
Dr. PAPP KAROLY.

Fürdői menetrend.

NAGYVÁRAD—PÜSPÖKFÜRDŐ.

	d. e.	d. u.	d. u.	este
Nagyvárad ind.	9 50	2 19	4 39	8 10
V.-Velece >	10 00	2 29	4 49	8 20
Rontó >	10 16	2 46	5 06	8 44
Püspökfürdő érk.	10 21	2 51	5 11	8 49

PÜSPÖKFÜRDŐ—NAGYVÁRAD.

	d. e.	d. u.	d. u.	este
Püspökfürdő ind.	10 59	3 29	7 11	9 29
Rontó >	11 04	3 34	7 16	9 34
V.-Velece >	11 21	3 47	7 33	9 46
Nagyvárad érk.	11 31	3 57	7 43	9 57

NAGYVÁRAD—FÉLIX-FÜRDŐ.

	d. e.	d. e.	d. u.	este
Nagyvárad ind.	10 01	2 30	4 50	8 31
V.-Velece >	10 10	2 40	5 00	8 41
Rontó >	10 26	2 56	5 16	8 56
Félix-fürdő érk.	10 33	3 03	5 23	9 03

FÉLIX-FÜRDŐ—NAGYVÁRAD.

	d. e.	d. u.	d. u.	este
Félix-fürdő ind.	10 39	3 10	6 59	9 10
Rontó >	10 46	3 17	7 06	9 17
V.-Velece >	10 59	3 30	7 22	9 30
Nagyvárad érk.	11 09	3 40	7 32	9 40

*-gal megjelölt vonatok csak vasárnap és ünneppon közlekednek.

Kiadó

a Fekete Sas bércpalota IV. emeletén 2 két szoba és mellék helyiségekből álló lakás lift használattal. Felvilágosítást ad a gondnok (Passage 24. sz. lépcső, telefon: 14-00.)

A Katholikus Nővédelmi Hivatal

által (Teleky-utca 13. telefon 5-39 szám)

AJÁNLKOZNAK: Jegyző mellé vidékre és ügyvédi irodába; nevelő-, társalkodó-, ápoló- és házvezetőnőnek; főzőnőnek kórház-, vendéglő-, intézet vagy papi házhoz; felsőruha varrásra műhely vagy magánházhhoz; fehérnemű himzés és javításra; leányok üzleti kiszolgálására; házmesternőnek; házhoz járók, mosás-, vasalás-, takarítás- és egyéb napszámra; gyermek mellé, szobalány és mindenest; egy asszony havi 3 koronaért fésülést vállal.

Egy urileány, ki beszél németül és franciául elvállal nőket és gyermekeket tanításra.

KERESNEK: Egy német leányt gyermek mellé; üzletbe tanulólányt; főzőnőt, mindenest, takarítónőt és napszámosnőket; inast és he-test.

Bármilyen csekély adományt is köszönettel elfogad s mindenre nézve felvilágosítást nyújt a nővédelmi hivatal.

Hivatalos órák vasár- és ünneppon kivételével:

hétfő, szerda, péntek délelőtt 9-12-ig,

kedd, csütörtök, szombat d. u. 3-5-ig.

A MÚJÉG

napenkénti rendszeres szállítást megkezdtek, megrendeléseket köszönettel veszünk, előfizetéseket elfogadunk és előzékeny, pontos kiszolgálásról gondoskodunk

Kiváló tisztelettel

Nagyvárad Sörgyár R. T.
Telefon 439.

Kiadó

olcsó bér mellett vendéglő, kávéház helyiségek berendezéssel, vagy anélkül, továbbá nagyobb és kisebb üzletek raktárak, műhelyek hosszabb, vagy rövidebb időre ugyiszintén modern berendezésű butorozott szobák. Nagy Sándor-utca 4.

Vas és rézágyak

afrik és lószőrmatraccok, **amerikai és sodronygybetétek:** összehajtós ágyak eredeti gyári áron kaphatók

Tátray Sándor

r-t.-nál Körös-utca 11.

Telefon szám: 558.

Gyermek szvetterek, harisnyák, sapkák, női mouslin, flor- és selyem harisnyák, valamint női keztyűket előnyös árakban árusít — a

SPITZER és LENGYEL cég

detail osztálya

Zöldfa-utca, a gyógyszertárral szemben.

Legbiztosabb és legmegbízhatóbb nyaraltatás.

A n. é. közönség b. figyelmébe ajánlom, hogy ugy helyben, mint nagyszalontai fióküzletmben szőrmérukat, téliöltönyöket, függönyöket szőnyegeteket stb. nyaraltatás végett nálam és fióküzletemben méltóztassanak elhelyezni hol kívánatra bármikor felmutatható. A nyaraltakat tisztán kezelve, gondozva és ki javítva annak idején hazaszállítatom. A raktáram és üzletem a károk ellen biztosítva van, ugyanazért kérem a nagyérdemű közönség szíves bizalmát, kiváló tisztelettel

Zimányi András

német szües. Színház utca 4. sz. Adorján-palota. Telefon 824. Telep: Körös utca 47. saját ház.

Tanulóleány

fizetéssel felvétetik
a Szent László-nyomda r.-t.-nál
Szilágyi Dezső-utca 5. szám.

Kiadó lakás

a Fekete Sas bérpalota II. emeleten a Szent László térre nyíló 5 szoba, fürdőszoba, előszoba, eselédzsoba, kamarából stb. álló erkélyes saroklakás (személy és teherlift használat) kiadó. Közelebbi felvilágosítást nyújt a részvénytársasági gondnok (passage 24. sz. lépcső, telefon: 14-00.)

Gazdasági és Iparbank Részvénytársaság

Nagyvárad, Szent László-tér 2. sz.

Alaptőke: 3,010.000 korona.
Tartalékalap: 600.000 kor.

Elfogad betéteket takarékpénztári könyvecskékre és folyószámlára. — Leszámitol váltókat. — Előleget nyújt értékpapírokra. Kölcsönöket ad telekkönyvezett ingatlanokra rövidebb és hosszabb időre. Valamint törlesztéses jelzálogkölcsönöket is engedélyez.

Bővebb felvilágosítást az intézet nyújt.

Kiadó

azonnal, esetleg augusztusra három négy szobás lakások mellék helyiségekkel és butorozott szobák.
Szent János-utca 72. sz.
Nagy Sándor-utca 4. sz.

IZSÁK LIDIA elsőrendű fűzőszalon

Nagyvárad,
Nagy Sándor-u1

Park-szálloda
épületében.

Fűzőket a legelső divat szerint 2 óra alatt elkészítünk, kész fűzőkben egyenes tartók, melltartók és baskőtőkben nagy választék. Fűzőket választás végett vidékre is küldünk, tisztításokat és javításokat pontosan elkészítünk. Szigligeti színház művésznőinek egyedüli szállítója.
:: Telefon: 11-53. ::

5.

Elsőrendű **jégszekrények** olcsó árban beszerezhetők

Andrényi Károly és Fiainál
Nagyvárad.

Helfy József utóda NAGYVÁRAD.

KOSSUTHLAJOS-UTCA (Gyár-épület)
Telefon-szám: 51 Alapítotott 1868. évben.

Zsák- és ponyvakölcsönző üzletemet

ez idén is nagymennyiségű új zsákokkal és vizhatlan ponyvakkal gyarapítottam, úgy hogy a t. gazdaközönség ide vágó szükségletét a legolcsóbb kölcsöndíjak mellett tudom kielégíteni.

Ezenkívül mindenféle

Új gabona-, lisztes-, szalma-, heremag- és só-zsákok.

Gépolajokban, hengerolajokban (tovotte) gépkocsiben a legkötünőbb minőségeket tartom állandóan raktáron. Kötélmeműek, gépszijak, dohány, zsákszinegek és kévekötelekben. Nagy választék fiakker takarokban és lópokrókban.

Gyapju zsákokból nagy raktár!

Sarok ház

fűszerüzlettel, italméréssel,
trafik és bélyegárudai joggal

eladó.

Uri-utca 20. szám.

Butorozott

egy és kétágyas utcai és udvari szobák a „Zöldfa” épület emeletén kiadók. Felvilágosítással szolgál a Zöldfa épület emeletén a szoba-kezelő. Telefon: 14-00

NAGYVÁRAD VÁROS

VILLAMOS MŰVE

IRODA, RAKTÁR ÉS TELEP:

A telep telefonja 514.

NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.

A telep telefonja 514.

1 LITER VIZ FELFORRALÁSA
CSAK 4 FILLÉRBE KERÜL.

Főszerelő telefonja
55.

Értesítjük a város t. közönségét, hogy a legújabb rendszerű

**Villamos vasalók,
„ főzőedények,
„ tea főzők,**

megérkeztek és a legolcsóbb árban kaphatók.

Wolfram és egyéb izzólámpák a legolcsóbb árban telefon rendelésre díjmentesen házhoz szállítanak. Elvállalunk villamos világítási és erőátviteli berendezéseket. Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Csillárok, 1/2 wattos izzólámpapótlók 2000 gyertyafényig.

Villamos motorok nagy választékban kaphatók.

Költségvetéseket díjmentesen készítünk

1 ÓRAI VASALÁS CSAK
12 FILLÉRBE KERÜL.

Főszerelő telefonja
55.